

Sygn. akt IV U 1089/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 października 2017 r.

Sąd Okręgowy/Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Częstochowie

Wydział IV

w składzie:

Przewodniczący SSO Marek Przysucha

Protokolant starszy sekretarz sądowy Małgorzata Kłosowicz

po rozpoznaniu w dniu 27 października 2017 r. w Częstochowie

sprawy (...) sp. z o.o. z siedzibą w C.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w C.

przy udziale zainteresowanego M. P.

o ustalenie podstawy wymiaru składek

na skutek odwołania (...) sp. z o.o. z siedzibą w C.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w C.

z dnia 29 czerwca 2016 r. Nr (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję i zobowiązuje Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. do ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalno - rentowe, chorobowe, wypadkowe i zdrowotne M. P. jako pracownika płatnika składek (...) Spółka z o. o. z siedzibą w C. przy uwzględnieniu zatrudnienia ubezpieczonego z wynagrodzeniem 23 000 zł (dwadzieścia trzy tysiące złotych) miesięcznie od 1 maja 2015 roku oraz przebywania ubezpieczonego na zwolnieniu lekarskim od 19 maja 2015 roku do 31 lipca 2015 roku;

2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w C. na rzecz odwołującej (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w C. kwotę 360 zł (trzysta sześćdziesiąt osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt IV U 1089/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 29 czerwca 2016r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C., powołując się na art. 91 ust. 6 w związku z art. 83 ust. 1 pkt 1, art. 38 ust. 1, art. 68 ust. 1 pkt 1 lit. c oraz art. 6 ust. 1 pkt 1 art. 12 ust. 1, art. 13 pkt 1, art. 18 ust. 1, art. 20 ust. 1, ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U.

z 2015 r. poz. 121 z późn. zm.), art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. a, art. 69 ust. 1, art. 81 ust. 1 i 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2015r., poz. 581 ze zm.)

w związku z art. 734 oraz z art. 750 Kodeks cywilny, stwierdził że podstawa wymiaru składek ubezpieczenia dla M. P., jako pracownika (...) sp. z o.o. wynosi:

- za maja 2015r. – 4.010,80 zł na ubezpieczenie emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe oraz 3.460,93 zł na ubezpieczenie zdrowotne;

- za czerwiec 2015r. – 2.086,70 zł na ubezpieczenie emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe oraz 3.135,98 zł na ubezpieczenie zdrowotne;

- za lipiec 2015r. – 0,00 zł na ubezpieczenie emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe oraz 2.054,40 zł na ubezpieczenie zdrowotne.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, iż w wyniku kontroli ustalono, że M. P. w (...) sp. z o.o. świadczył pracę w pełnym wymiarze czasu pracy w okresie od 1 grudnia 2009r. do 31 marca 2015r. z wynagrodzeniem brutto 27,10 zł za godzinę. Aneksem do umowy z dnia 25 marca 2015r. na mocy porozumienia strony ustaliły, że umowa o pracę ulega zmianie w punktach dotyczących stanowiska pracy, wymiaru czasu pracy i wynagrodzenia. Od 1 kwietnia 2015r. stanowisko pracy, zmieniono z Kierownika Technicznego Działu (...) na Dyrektora Technicznego Działu (...), zmniejszono etat z pełnego na 7/8 etatu, natomiast znacząco podwyższono wynagrodzenie do kwoty 23.000,00 zł. Aneks do umowy podpisała Ż. B. prokurent (...) sp. z o.o. - osoba uprawniona do reprezentowania płatnika składek. Od 1 września 2015r. ponownie nastąpiła zmiana stanowiska pracy M. P. z Dyrektora Technicznego Działu (...) na Kierownika Technicznego(...), wymiaru czasu pracy 7/8 etatu na pełny etat oraz wynagrodzenia z kwoty 23.000,00 zł na stawkę godzinową w kwocie 27,10 zł. Od 19 maja 2015r. do 31 sierpnia 2015r. oraz od 13 października 2015r. do 9 listopada 2015r., tj. rozwiązania stosunku pracy M. P. przebywał na zwolnieniu lekarskim. W toku kontroli ustalono, że aneks z dnia 25 marca 2015r. do umowy o pracę zawartej z M. P. znacznie podwyższający kwotę wynagrodzenia zasadniczego przy jednoczesnym obniżeniu etatu, podobnie jak aneksy do umów o pracę sporządzone dla dalszych 5 osób, służyły jedynie uzyskaniu zawyżonej wysokiej wypłaty zasiłku chorobowego. Zmniejszono ubezpieczonym wymiar czasu pracy równocześnie podwyższając płacę zasadniczą, a w dalszej kolejności pracownicy w krótkim okresie korzystali ze zwolnień lekarskich. Odwołując się do zeznań A. P. (1) organ rentowy stwierdził, że aneks do umowy z dnia 29 marca 2015r. dla M. P., podobnie jak aneksy do umów o pracę dla dalszych 5 osób zatrudnionych w (...) sp. z o.o., miały charakter pozorny w celu wywołania skutku prawnego w postaci podniesienia przed zachorowaniem podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, zmiana etatu oraz wynagrodzenia miała na celu ustalenie zawyżonej podstawy wymiaru zasiłku chorobowego z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Strony nie realizowały obowiązków wynikających z aneksu do umowy o pracę, mając świadomość tworzenia fikcji dla uzyskania świadczeń z ubezpieczeń społecznych. Z udostępnionego przez Prokuraturę Okręgową protokołu przesłuchania byłej księgowej (...) sp. z o.o. w charakterze świadka z dnia 22 lipca 2015r. wynika treść cyt.: „ok. 15 czerwca 2015r. otrzymałam od Pani A. P. (1) deklarację ZUS DRA z której wynikało, że nie było do zapłaty składek na ubezpieczenia społeczne. W takiej firmie jak (...) wysokość tych składek powinna wynosić około 150 tyś. zł miesięcznie. Poszłam z tym do P., pokazałam mu tą deklarację. Zaprośiliśmy na rozmowę Panią P. w celu zweryfikowania otrzymanej od niej deklaracji. Chcieliśmy od niej dokumenty potwierdzające sporządzenie tej deklaracji. Zażądaliśmy wykaz osób przebywających na zwolnieniach chorobowych. Nie otrzymaliśmy – stwierdziła, iż prezes (S. M.) nie wyraził na to zgody. P. mi powiedział, że możliwe jest iż niektórzy pracownicy mają bardzo wysokie wynagrodzenia, idą następnie na zwolnienie lekarskie – zasiłek z tego tytułu płaci ZUS a następnie tym wysokim zasiłkiem taki pracownik dzieli się z S..” Zarządzeniem o sporządzenie kserokopii z akt sprawy i udostępnienia akt sprawy z dnia 28 stycznia 2016r. Prokurator Prokuratury Okręgowej w C. w sprawie zorganizowanej grupy przestępczej zajmującej się wyłudzeniem podatku VAT i praniu pieniędzy wyraził zgodę na włączenie upoważnionego pracownika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych do prowadzonej w firmie (...) sp. z o.o. kontroli w zakresie prawidłowości i rzetelności obliczania składek na ubezpieczenia społeczne oraz innych składek, materiałów zgromadzonych w toku śledztwa dotyczącym firmy (...) sp. z o.o. mających znaczenie dla kontroli. Na tej podstawie włączono do akt kontroli zeznania świadka – byłej księgowej (...) sp. z o.o.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył płatnik składek (...) sp. z o.o.

w C.. Wnosił o uchylenie zaskarżonej decyzji w całości oraz zasądzenie od organu rentowego na rzecz płatnika składek zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Odwołujący zarzucał bezpodstawne przyjęcie, że zakwestionowany przez ZUS aneks do umowy o pracę zawarty z M. P.

w dniu 25 marca 2015r. był czynnością sprzeczną z prawem, miał charakter fikcyjny i został zawarty dla pozorów jedynie w celu zawyżenia podstawy wymiaru świadczeń z ubezpieczenia społecznego i zapewnienia pracownikowi wyższych świadczeń z tytułu zasiłku chorobowego, podczas gdy rzeczywistą wolą stron była zmiana warunków zatrudnienia i wynagrodzenia /zmiana stosunku pracy/ związana z restrukturyzacją przedsiębiorstwa płatnika i związane z nią zmiany organizacyjne i bezpodstawne uznanie, iż płatnik składek podpisując z pracownikiem aneks do umów o pracę naruszył zasady współżycia społecznego. Płatnik zarzucał także: błędne ustalenie, iż strony nie realizowały obowiązków wynikających z aneksu do umowy o pracę, podczas gdy pracownik podjął pracę na nowych warunkach i strony realizowały swe obowiązki określone aneksem; przedwczesność decyzji ZUS – nieustalenie wszystkich istotnych okoliczności sprawy, w tym okoliczności poprzedzających zmiany warunków zatrudnienia oraz okoliczności powstałych po tej zmianie świadczących o rzeczywistym realizowaniu praw i obowiązków wynikających z zawartej umowy o pracę; nieuwzględnienie faktu, iż od M. P. płatnik składek odprowadzał składki na ubezpieczenie społeczne od wskazanego w aneksie do umowy o pracę wynagrodzenia zarówno przed korzystaniem przez w/w ze świadczeń z ubezpieczenia społecznego jak i w późniejszym czasie; zakwestionowanie swobody woli stron stosunku pracy w zakresie kształtowania wysokości i warunków wynagrodzenia za wykonywaną pracę.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania, wywodząc jak w zaskarżonej decyzji. Wniósł również o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Zainteresowany M. P. przyłączył się do odwołania.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

M. P. od 25 października 2004r. był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) sp. z o.o. w C.. Początkowo został zatrudniony na podstawie umowy o pracę na okres próby do 24 listopada 2004r. na stanowisku projektanta wentylacji za wynagrodzeniem w wysokości 850 zł miesięczne. Następnie strony zawarły umowę o pracę na czas określony od 25 listopada 2004r. do 31 maja 2005r., a później od

1 czerwca 2005r. do 31 maja 2010r. na tożsamy warunkach. Od dnia 1 czerwca 2005r. podwyższono zainteresowanemu wynagrodzenie miesięczne do kwoty 1.000 zł. Od 1 maja 2006r. zainteresowany został przeniesiony na stanowisko specjalisty ds. doborów technicznych. Od dnia 1 sierpnia 2006r. wynagrodzenie M. P. podwyższono do kwoty 1.435,08 zł. Następnie od dnia 1 czerwca 2007r., na mocy porozumienia, zainteresowanemu powierzono obowiązki kierownika działu ofertowego, jednocześnie ustalając zatrudnienie na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony. Od dnia 1 lutego 2008r. wynagrodzenie miesięczne M. P. ustalono na poziomie 4.258 zł. Następnie z dniem 15 października 2008r. wynagrodzenie obniżono do kwoty 3.500 zł. Od dnia 1 maja 2009r. wynagrodzenie zainteresowanego podwyższono do kwoty 4.570 zł miesięcznie. Aneksem do umowy o pracę z dnia 17 listopada 2009r. ustalono wynagrodzenie zainteresowanego od 1 grudnia 2009r. na poziomie 27,10 zł na godzinę. Od dnia 17 kwietnia 2013r. powierzono mu stanowisko kierownika technicznego działu (...). Aneksem do umowy z dnia 25 marca 2015r. strony ustaliły, że umowa o pracę ulegnie zmianie w punktach dotyczących stanowiska pracy, wymiaru czasu pracy i wynagrodzenia. Od 1 kwietnia 2015r. stanowisko pracy, zmieniono na Dyrektora Technicznego Działu (...), zmniejszono wymiar czasu pracy do 7/8 etatu oraz podwyższono wynagrodzenie do kwoty 23.000,00 zł. W następstwie podpisanego aneksu zainteresowany przyjął obowiązki nadzoru nad działem ofertowym, nad działem konstrukcyjnym i cały nadzór nad poprawnością produkcji od strony technicznej. W okresie od 19 maja 2015r. do 31 sierpnia 2015r. zainteresowany przebywał na zwolnieniu lekarskim. Aneksem do umowy o pracę z dnia 1 września 2015r. pracodawca zaproponował zmianę w punktach dotyczących stanowiska pracy, wymiaru czasu pracy i wynagrodzenia na warunkach obowiązujących przed 1 kwietnia 2015r., na co zainteresowany nie wyraził zgody. W okresie od 13 października 2015r. do 9 listopada 2015r. zainteresowany ponownie był niezdolny do pracy. W dniu 9 listopada 2015r. odwołujący rozwiązał z zainteresowanym umowę o pracę bez wypowiedzenia w trybie art. 52 § 1 pkt 1 k.p.

dowód: akta ZUS, akta osobowe zainteresowanego, dokumentacja finansowa odwołującej spółki (k. 102-121 akt), zeznania świadków: I. P. (k. 72v akt), A. P. (2) (k. 72v-73 akt), R. P. (k. 73 akt), K. K. (k. 85v akt), P. S. (k. 130v akt) oraz wyjaśnienia zainteresowanego M. P. (k. 73-73v akt).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W okolicznościach niniejszego stanu faktycznego podstawową kwestią procesu jest ocena przepisów kompetencyjnych ZUS do weryfikacji ważności umowy o pracę ubezpieczonej.

ZUS jako podstawę kompetencyjną wskazał art. 83 ust. 1 pkt 1, art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 8 ust. 1, art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1, art. 13 pkt 1, art. 20 ust. 1, art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2015 r., poz.121), art. 83 § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964r. Kodeks cywilny (Dz. U. z 1964r. Nr 16, poz. 93 z póź. zm.) i art. 300 ustawy z dnia 26 czerwca 1974r. Kodeks pracy (tekst jedn. z 1998r. Dz.U. Nr 21 ust. 94 z późn. zm.)

Zgodnie z treścią art. 6 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku (t.j. z 2009 roku Dz. U. Nr 205, poz. 1585 ze zm.) obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami, z wyłączeniem prokuratorów.

Art. 11 ust. 1 tejże ustawy stanowi, iż obowiązkowo ubezpieczeniu chorobowemu podlegają osoby objęte obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi, wymienione między innymi w wyżej wymienionym przepisie. Osoby podlegające ubezpieczeniom emerytalnym i rentowym podlegają obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowemu (art.12 ust.1).

Natomiast za pracownika uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy (art. 8 ust.1 w/w ustawy). Pracownicy obowiązkowo podlegają ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia ustania tego stosunku (art. 13 pkt 1).

Z mocy art. 22 k.p. przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem.

W ocenie Sądu wywodzona z art. 83 ustawy systemowej norma kompetencyjna, iż ZUS może kwestionować ważność każdej umowy o pracę w oparciu o bliżej nie sprecyzowane kryteria narusza z art. 2 i art. 7 Konstytucji.

Z art. 2 Konstytucji (zasady państwa prawa) wywodzona jest zasada dostatecznej określoności prawa. W orzecznictwie Trybunał Konstytucyjny wypracował kilka definicji określoności. Do pierwszej należą te, które wyjaśniają zasadę określoności, mając za podstawę głównie płaszczyznę aksjologiczną . W tej grupie akcent stawiany jest na rolę zasady określoności i jej szczególną doniosłość w sferze praw i wolności. Trybunał Konstytucyjny zwraca uwagę na cel, który zasada określoności ma osiągnąć – ograniczenie nadmiernej swobody organów stosujących prawo oraz przeciwdziałanie stworzeniu nazbyt szerokich ram dla ich działalności, w których łatwo o arbitralne decyzje, a które, nie mając umocowania w prawie, lecz we władzy, negują zasadę państwa prawnego.

W jednym z wyroków Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że w orzecznictwie konstytucyjnym utrwalił się pogląd, iż na test określoności składa się precyzja, jasność i legislacyjna poprawność

Art.7 Konstytucji stanowi, iż organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa. W wyroku z 27 maja 2002 r. (K.20/01) TK przedstawił rozumienie tej zasady jako wzorca kontroli. Przepis ten nakłada przede wszystkim na organy państwowe obowiązek działania zgodnie z obowiązującymi przepisami kompetencyjnymi. Jego „samoistne” znaczenie TK sprowadzał do dyrektywy interpretacji przepisów kompetencyjnych w sposób ścisły i z odrzuceniem w odniesieniu do organów władzy publicznej zasady: co nie jest zakazane, jest dozwolone.

W decyzji organ rentowy powoływał się przepis art. 83 § 1 k.c. w związku z art. 300 k.p., iż nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. Jeżeli oświadczenie takie zostało złożone dla ukrycia innej czynności prawnej, ważność oświadczenia ocenia się według właściwości tej czynności.

W ocenie Sądu sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych nie są sprawami cywilnymi w znaczeniu materialnym. Wywodzą się ze stosunku o charakterze administracyjnoprawnym i z tego względu w postępowaniu przed Zakładem Ubezpieczeń Społecznych rozpoznawane są w trybie i na zasadach określonych przepisami prawa ubezpieczeń społecznych, a w dalszej kolejności Kodeksu postępowania administracyjnego. Przepisy prawa ubezpieczeń społecznych nie zawierają również odpowiednika art. 300 k.p., zezwalającego na odpowiednie stosowanie przepisów Kodeksu cywilnego do stosunku pracy w sprawach nieuregulowanych przepisami prawa pracy wówczas, gdy nie są one sprzeczne z zasadami prawa pracy. Regulacja ta ma charakter szczególny i nie może być stosowana w drodze analogii do stosunków ubezpieczeniowych, które w odróżnieniu od stosunków pracy - nie są regulowane przepisami prawa prywatnego.

Oznacza to, że przepisy prawa cywilnego mogą być wprost stosowane w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych wyłącznie w wypadku wyraźnego odesłania do nich przez normę prawa ubezpieczeń społecznych (np. art. 84 ust. 1 i 8c, art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, co znalazło potwierdzenie w jednolitych dotychczas poglądach judykatury).

Poglądy te znalazły potwierdzenie w poniższym orzecznictwie:

a/ w wyroku z dnia 21 października 2008 r., II UK 71/08 (LEX nr 519959) Sąd Najwyższy stwierdził, wprost, że przepisy lub instytucje prawa cywilnego mogą być stosowane na gruncie ubezpieczeń społecznych tylko na podstawie wyraźnego przepisu prawa ubezpieczeń społecznych.

Autonomiczność i odrębność przepisów prawa ubezpieczeń społecznych wobec przepisów prawa cywilnego sprawia, iż na gruncie stosunków ubezpieczenia społecznego dopuszcza się tylko na zasadzie wyjątku stosowanie wskazanych *expressis verbis* regulacji cywilistycznych. W uzasadnieniu wyroku z dnia 14 grudnia 2005 r., III UK 120/05 (OSNP 2006 nr 21-22, poz. 338) wykluczono możliwość wykładania przepisów prawa ubezpieczeń społecznych z uwzględnieniem reguł słuszności (zasad współżycia społecznego), podobnie jak w wyroku z dnia 23 października 2006 r., I UK 128/06 (OSNP 2007 nr 23-24, poz. 359), w myśl, którego do złagodzenia rygorów prawa ubezpieczeń społecznych nie stosuje się ani art. 5 k.c., ani art. 8k.p., bo przepisy prawa ubezpieczeń społecznych mają charakter przepisów prawa publicznego.

Rygoryzm prawa publicznego nie może być zaś łagodzony konstrukcją nadużycia prawa podmiotowego przewidzianą w art. 5 k.c. lub w art. 8 k.p. Zarzut ten (nadużycia prawa podmiotowego, albo czynienia ze swego prawa podmiotowego użytku niezgodnego z zasadami współżycia społecznego lub społeczno-gospodarczym przeznaczeniem prawa) w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych musiałby być odniesiony do czynności organu rentowego, który - wydając decyzję - nie korzysta ze swoich praw podmiotowych (regulowanych prawem prywatnym - Kodeksem cywilnym lub Kodeksem pracy), lecz realizuje ustawowe kompetencje organu władzy publicznej.

b/ w uchwale siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 21 kwietnia 2010 r., w sprawie II UZP 1/10 stwierdzono, iż Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie jest uprawniony do kwestionowania kwoty zadeklarowanej przez osobę prowadzącą pozarolniczą działalność jako podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, jeżeli mieści się ona w granicach określonych ustawą z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 ze zm.).

W uchwale wprost wskazano, iż do tych stosunków prawnych nie stosuje się przepisów prawa cywilnego.

Z kolei przyjęcie stanowiska, iż w relacji do przedsiębiorcy - tak jak opisał to SN w uchwale z 21 kwietnia 2010 r., II UZP 1/10 SN - nie stosuje prawa cywilnego, lecz wolę pracownika i pracodawcy.

Oceniając podstawę kompetencyjną ZUS do oceny ważności umowy o pracę pracownika na potrzeby ubezpieczeń społecznych w wątpliwości Sądu uzasadnia uchwałą SN z dnia 21.04.2010 r. sygn. II UZP 1/10, odnosząca się wprawdzie do przedsiębiorców, ale wprost mówiąca, iż do stosunków z zakresu ubezpieczeń społecznych nie stosuje się prawa cywilnego.

Analiza tej uchwały rodzi podstawowe pytanie dla procesu - o źródło kompetencji ZUS do oceny ważności umów w konstytucyjnym systemie prawa.

Mając na uwadze wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2012 roku III PK87/11 należy wskazać, iż Sędzia nie może stosować ustaw bez uwzględnienia kontekstu konstytucyjnego. Konstytucja jest bowiem najwyższym prawem Rzeczypospolitej Polskiej, a jej przepisy stosuje się bezpośrednio, chyba że Konstytucja stanowi inaczej (art. 8 Konstytucji). Nie ma przepisów Konstytucji, które wyłączałyby jej bezpośrednie stosowanie przez sądy. Sąd stosuje Konstytucję w jednostkowej sprawie i może odmówić stosowania przepisu ustawy lub rozporządzenia, jeżeli stwierdzi jego sprzeczność z prawem hierarchicznie wyższym. Nie narusza to kompetencji Trybunału Konstytucyjnego, który ma inny przedmiot orzekania (art. 188 Konstytucji). Orzeka on o przepisie prawnym w zakresie jego zgodności z aktem wyższego rzędu, a nie o stosunkach społecznych, które ten przepis reguluje.

(..) Obowiązkiem sądów jest wymierzanie sprawiedliwości (art. 10 ust. 2, art. 175 ust. 1 Konstytucji), przy czym sędziowie podlegają tylko Konstytucji oraz ustawom (art. 178 ust. 1 Konstytucji). Działając w tym zakresie działają oni na podstawie i w granicach prawa, czego wymaga art. 7 Konstytucji.

W dniu 12 listopada 2014r. w sprawie IVU 515 /14 Sąd Okręgowy przedstawił Trybunałowi Konstytucyjnemu pytanie prawne:

Czy art. 83 ust. 1 i 2 ,w zw. z art. 41 ust. 12 i 13, art. 68 ust. 1 oraz art. 86 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (dalej SysUbSpołU -jednolity tekst: Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 ze zm.) interpretowany w ten sposób, iż stanowi podstawę kompetencyjną dla organu ZUS ustalania wysokości podstawy wymiaru składki ZUS na ubezpieczenie chorobowe (czy też macierzyńskie) poprzez weryfikację wysokości wynagrodzenia pracownika mimo istnienia ważnej i wykonanej umowy o pracę oraz pobranej od niej składki w wysokości adekwatnej do wynagrodzenia umownego, narusza art. 2, art. 7, art. 10, art.32, art. 84, art.87, art.217 Konstytucji RP z 2 kwietnia 1997r. (Dz. U. Nr 78, poz.483)?

Zawarte tam analizy mają istotne znaczenie dla niniejszego stanu faktycznego, gdyż potwierdzają iż norma kompetencyjna ZUS nie spełnia standardów art. 2, 7, i 87 Konstytucji.

Zdaniem Sądu odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Zdaniem Sądu w optyce konstytucyjnych zasad prawa (oraz unijnych praw podstawowych) ZUS nie ma kompetencji do oceny in concreto ważności umowy o pracę na potrzeby systemu ubezpieczeń.

Zgodnie z art.8 Konstytucja jest najwyższym prawem RP i jej przepisy stosuje się bezpośrednio.

Zdaniem Sądu art. 83 ust. 1 i 2 ,w zw. z art. 41 ust. 12 i 13, art. 68 ust. 1 oraz art. 86 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (dalej SysUbSpołU -jednolity tekst: Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 ze zm.) interpretowane w ten sposób, iż stanowią podstawę kompetencyjną dla organu ZUS oceny ważności umowy o pracę jest sprzeczne z art. 2, 7, 10, oraz 87 Konstytucji.

W ocenie Sądu ocena skuteczności umowy o pracę poprzez zasady dekodowane z prawa cywilnego, prawa pracy czy z systemu prawa tworzy stan bezkrytycznie dowolności w stosowaniu prawa. Nie istnieje przewidywalne prawo i decyzja sędziowska w tej materii. Oto sądy, które bezwzględnie zakazują stosowania zasad współzycia społecznego, aby przyznać ubezpieczonemu prawo do emerytury gdy brakuje mu 1 dnia do stażu pracy w sytuacji rzeczywistych lub

wyobrażonych zagrożeń budżetu Państwa (ZUS) są zdolne do zmiany zakresu stosowania Kodeksu Cywilnego (KC) i Kodeksu Pracy (KP) czy też wprost kreowania z zasad sytemu kompetencji ZUS.

Poza tym – abstrahując nawet od powyższego – w niniejszym stanie rzeczy nie sposób podzielić stanowiska ZUS w sprawie, że umowa została zawarta dla pozoru, bowiem praca była faktycznie świadczona. Ubezpieczony faktycznie wykonywał swoje obowiązki. W optyce zatem zasady ciężaru dowodu obowiązującej w niniejszym procesie ZUS nie udowodnił aby umowa o pracę była pozorna.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., Sąd zmienił zaskarżoną decyzję.

O kosztach orzeczono na mocy art. 98 k.p.c. § 2 ust. 2 i § 11 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U.2013r., poz. 490).